

Белінський Б.О.

студент;

Орел-Халік Ю.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Запорізький державний медичний університет

ПРОБЛЕМА КОМУНІКАТИВНОСТІ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Одним із аспектів усебічного розвитку особистості студента є комунікативна культура, яка складає основу його поведінки та розкриває рівень загальної та професійної зрілості кожної особистості. Процес навчання у вищому медичному закладі освіти сприяє формуванню у майбутніх медичних працівників не тільки необхідних професійних знань, умінь та навичок, але й дозволяє розвивати студента як особистість. Аналіз дисциплін гуманітарного циклу свідчить про те, що саме вони забезпечують виховання культури майбутніх працівників системи охорони здоров'я, як загальної, так і професійної.

Згідно з чинними вимогами існуючого законодавства випускники вищих закладів освіти повинні володіти іншомовною професійною комунікативною компетенцією на рівні B1-B2. Таким чином, кінцева мета навчання іноземним мовам у вишах нефілологічного профілю повинна бути спрямована не на передачу знань про систему вивчаємої мови, а на навчання студентів іншомовної мовленнєвої діяльності як засобу інтерактивної та міжкультурної взаємодії в професійному середовищі (участь у міжнародних програмах, конференціях, конгресах, симпозіумах). Саме можливість прийняти участь у наукових конференціях за межами України, отримати міжнародний грант на обмін досвідом надихає студентів-медиків приділяти увагу вивченню іноземної мови, мотивує до свідомого засвоєння іншомовної діяльності. Отже, для реалізації поставленої мети на практичних заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням ми домінантно впроваджуємо комунікативне навчання, яке передбачає організацію активної діяльності студентів у процесі засвоєння ними особливостей міжкультурного іншомовного спілкування з опорою на їх раніше здобутий комунікативний та соціальний досвід. Таким чином, комунікативна спроможність розвивається шляхом залучення студентів до вирішення великого кола значущих, реалістичних і досяжних завдань, які мають сенс, успішне вирішення яких викликає задоволення та підвищує їх упевненість у собі [1, с. 220].

На практиці це знаходить своє відображення в формулюванні таких навчальних завдань, що реалізуються шляхом говоріння, а не повторювання, тобто навчання відбувається в процесі тренінгу який має саме комунікативну мету в рамках мовної взаємодії з співрозмовником. Ми вважаємо, що комунікативний підхід – це організація тривалого мовного партнерства в навчальному середовищі за схемою студент-студент; студент-викладач; викладач-студент.

Комунікативний підхід дозволяє нам на кожному занятті з іноземної мови створювати оптимальні умови для:

1. реалізації студентами можливості вираження їх думок і почуттів (принцип мовленнєво-розумової діяльності; принцип функціональності; принцип ситуативності);

2. заохочення навіть неправильних, але самостійних суджень (принцип індивідуалізації при керівній ролі особистісного аспекту);

3. виключення будь-якої критики і ін.

4. пізнання чогось нового (принцип новизни).

Ситуації стимулюють студентів до комунікативно-мотивованого виконання мовленнєвих дій, а спілкування в таких ситуаціях дає студентам змогу свідомо засвоїти іншомовний матеріал. Велике значення має діалогічне та монологічне мовлення. Проілюструємо на окремому прикладі, як в нашій практиці реалізуються основні положення комунікативного підходу до навчання англійській мові студентів 2-го курсу спеціальності «Лікувальна справа» (76 годин аудиторних занять).

Зупинимось на професійно орієнтованій темі «Diagnosis and Treatment». План роботи над темою було розроблено згідно з робочою програмою ЗДМУ на основі підручника «English for Medical Purposes» KKCL English [2]. Ми намагалися використовувати переваги навчального матеріалу даного посібника – всі вони аутентичні та актуальні для студентів медичного факультету. Деякі з них в академічних цілях було адаптовано у вигляді коротких діалогів або монологів для студентів у такому вигляді, щоб інформаційне насичення та навчальний матеріал дозволили нам моделювати комунікативні ситуації, максимально наближені до реальних умов фахового спілкування.

На початку навчання за вказаною темою, студентам пропонується вилучити в процесі пошукового читання тексту «Cardio Vascular Diseases and their Treatment» (обсяг тексту 1200 печатних знаків) інформацію за темою. Читання зазвичай не представляє для студентів особливих труднощів, тому що йому передують освоєння тем «Work of a Human Heart; Heart Sounds; etc. « – базовий пласт лексики студентами вже засвоєний. Крім того в довідковому розділі надається глосарій з ключовими термінами. Перед читанням студенти висловлюють думку про складність та розповсюдженість серцевих хвороб та необхідність їх своєчасного діагностування та лікування, а потім знайомляться з коротким списком питань, на які вони повинні зуміти дати відповідь як майбутні лікарі.

Володіння матеріалом на рідній мові робить цей етап освоєння теми менш складним, але цікавим і захоплюючим. Більш того, знайдені відповіді дозволяють їм впевненіше вирішувати наступні комунікативні завдання.

Після читання тексту студенти обмінюються інформацією в форматі мікродіалог – вони цікавляться відповідями на поставлені питання, задаючи їх один одному. Викладач не порушує процес обміну отриманою інформацією, а лише в разі неправильного розуміння окремого питання дає пояснення. Для спрощення для обміну думками в форматі мікродіалогу студенти використовують мовні кліше – запит інформації, висловлювання особистої думки, позитивна / негативна оцінка на отриманій інформації.

Наступним етапом осмислення отриманої інформації – це самостійне складання схеми висловлювання, в чому студенти постійно практикуються в рамках занять з іноземної мови: 1. Tact in discussing and explaining diagnoses; 2. Treatment Plans; 3. Using terminology; 4. Prognoses and Courses of Action;

5. Disease and illness overview. Для здійснення комунікативної діяльності студенти повинні засвоїти не тільки ключові терміни, але дієслівні зв'язки для формулювання елементів свого подальшого оповідання. Весь матеріал відпрацьовується на перед текстових та після текстових вправах. Тренінг первинних умінь здійснюється по кожному компоненту схеми. Потім студентам пропонується як домашнє завдання підготувати повідомлення, наприклад, Explain a common condition of a patient including diagnosis, management, prognosis.

Досвід роботи у виші доводить важливість комунікативного підходу до навчання іноземній мові за професійним спрямуванням, який націлює студентів на пізнавальну активність – пошук вирішення конкретних комунікативних завдань. Саме запропонований підхід сприяє формуванню у студентів комунікативної компетентності як професійної, впливає на їхній світогляд, систему цінностей, уміння мислити.

Список використаних джерел:

1. Стойко С. В. Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов / С. В. Стойко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Чернігів: ЧДПУ, 2011. – Вип. 85 (Серія: Педагогічні науки). – С. 220-223.
2. «English for Medical Purposes» KKCL English http://www.kkcl.org.uk/pdf/KKCL_English_for_Medical_Purposes_Brochure.pdf

Білявець С.Я.

кандидат педагогічних наук,

начальник факультету охорони та захисту державного кордону,

Національна академія

Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ

На діяльність Державної прикордонної служби України на сучасному етапі мають вплив низка чинників. Йдеться про участь військовослужбовців прикордонного відомства у проведенні антитерористичної операції на сході нашої країни, необхідність охорони тимчасово неконтрольованих ділянок державного кордону після відновлення контролю над ними, підвищення рівня довіри населення до прикордонного відомства та його особового складу, а також впровадження європейських норм і стандартів у систему прикордонного контролю та удосконалення системи підготовки і комплектування. Це, у свою чергу, потребує оновлення методичної системи формування професійної компетентності офіцерів-прикордонників з урахуванням загальноєвропейських стандартів та передового зарубіжного досвіду. Результати його дослідження [1; 2; 3; 4; 5] вказують на те, що рекомендації та особливості навчання фахівців прикордонного відомства потребують поглибленого вивчення та врахування у розробці методичної системи підготовки прикордонників у відомчих ВНЗ.